

SISEMINISTEERIUM

Pr Kristina Kallas
Haridus- ja Teadusministeerium

Teie: 06.12.2024 nr 12-1/24/5211-2

Meie: 27.12.2024 nr 10-3/859-2

Teise emakeele ja rahvuse andmeväljade lisamine rahvastikuregistrisse

Austatud proua minister

Tänan, et avaldasite Haridus-ja Teadusministeeriumi seisukoha rahvastikuregistri visiooni teemadel seoses teise emakeele ja rahvuse kogumisega.

Rahvastikuregistri visioonis toodud teema püstitamisel on lähtunud õiguskantsleri tähelepanekust vaba enesemääratlemise õiguse tagamise kohta. Kahjuks on tänaseni probleemiks puuduvad kokkulepped, põhimõtted ja õiguslik regulatsioon.

Rahvastikuregister kui riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu kasutab Statistikaameti klassifikaatoreid nii rahvuse kui keele puhul. Seal muudatuste tegemiseks peab andmete kogumise eesmärgi ja põhimõtete sisendi andma valdkonna eest vastutav ministeerium ehk siis käesoleval juhul Haridus-ja Teadusministeerium, kaasates teisi ministeeriume. Siseministeerium on korduvalt Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning teiste asjasse puutuvate asutustega kohtunud, kuid selgete lahendusteni, kuidas teise emakeele ja teise rahvuse ning murdekeelte küsimusega edasi minna, ei ole jõutud. Arutelude käigus pakkus Siseministeerium välja küll murdekeelte kogumiseks võimaliku tehnilise lahenduse, kuid arendustööde ja andmete kogumise alustamiseks (ressursside olemasolul) puuduvad kokkulepitud reeglid ja kogumise põhimõtted. Lisaks on vaja selget seisukohta teise emakeele ja teise rahvuse kogumiseks alustades nii mõistetest, kogumise eesmärgist ja põhimõtetest ning sellest, kas rahvastikuregistrisse kantava teise emakeelena mõeldakse eesti keelest erinevat Statistikaameti klassifikaatorist tulenevat keelt või eesti keele murdekeelt. Sealjuures peab hindama, kas ja kuidas mõjutab teise emakeele ja teise rahvuse kogumine seniste regulatsioonide rakendamist, kui lähtutakse rahvastikuregistrisse kantud emakeelest ja rahvusest.

Olete saatnud kooskõlastamisele keeleseaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse eelnõu, milles ei ole kajastatud teise emakeele ja teise rahvuse ning murdekeelte küsimust, kuigi selle eelnõu aluseks olevas väljatöötamiskavatsuses olid need teemad probleemina välja toodud. Kui teise emakeele ja teise rahvuse andmete kogumise soov ja vajadus on alles, soovitame eelnõu raames Haridus- ja Teadusministeeriumil seda teemat käsitleda. Omapoolsed märkused ja tähelepanekud nende teemade kohta oleme väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamise käigus edastanud.

Juhin tähelepanu, et rahvastikuregister pakub andmete kogumise võimalust, kuid enne on vajalik asjassepuutuvatel ministeeriumitel kokku leppida selged mõisted, kogumise eesmärgid, põhimõtted ja meetodid, samuti rahastamine. Loodan, et lähiajal jõutakse koostöös eeltoodud küsimustes selgusele, et leida kõigi osapoolte huve rahuldav, kuid samas võimalikult aja- ja kuluefektiivne lahendus. Kuid kordan veelkord, et selleks on vaja luua selged seisukohad ja põhimõtted, mille loomisel on väga oluline roll eelkõige Haridus- ja Teadusministeeriumil.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Teadmiseks:
Statistikaamet
Kultuuriministeerium
Õiguskantsleri Kantselei

Helle Jürna 612 5101
helle.jyrna@siseministeerium.ee